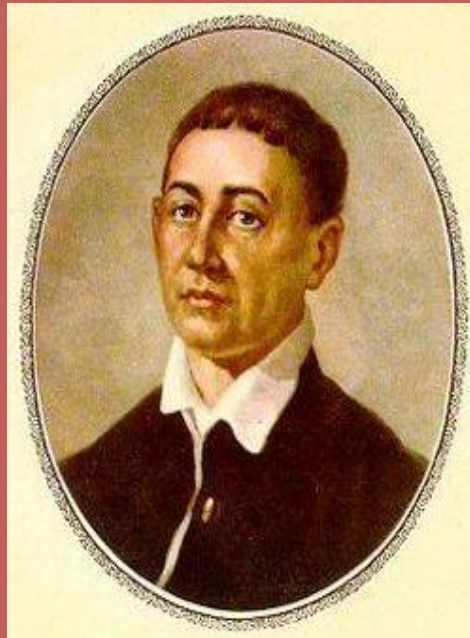

**Сковорода Григорій Савич (Слайд 1)
(1722-1794)**

**просвітитель-гуманіст,
філософ, поет, перекладач**

Біографічні відомості

Григорій Сковорода народився 3 грудня 1722 року, в сотенному містечку Чорнухи Лубенського полку, що нині на Полтавщині, у небагатій козацькій родині. Бажання пізнати світ хлопець виявив ще в дитинстві, про що свідчать його «дорослі» запитання до матері: « Чого сонце щодня за грушу ховається?» Першу свою школу Гриць пройшов у дяка-скрипаля, який і виявив в хлопчика музичне обдарування, що мав неабиякої краси голос, тож він став першим співаком у церковному хорі.

На дванадцятому році життя з торбиною харчів, латинською граматикою та улюбленою сопілкою Григорій покинув рідну домівку і подався до Києва, де здійснилась його мрія – він вступив до Києво-Могилянської академії. Його навчання в Академії, з перервами, тривало до 1753-го..

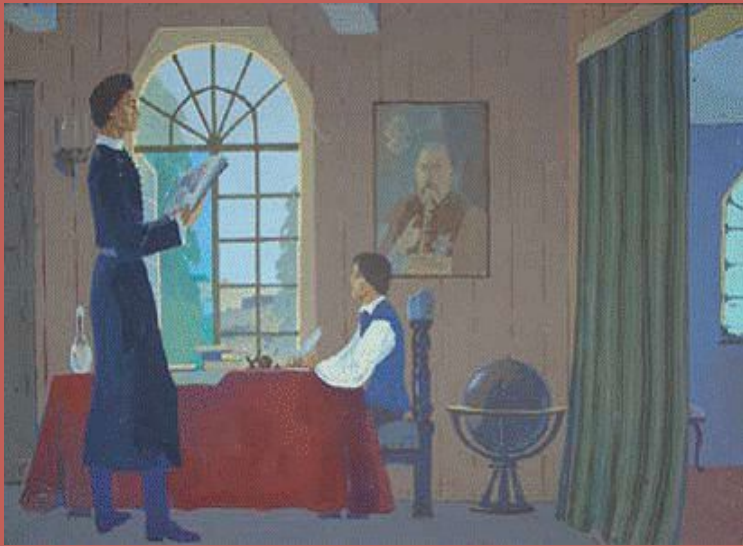
У навчанні був перший, і всі найкращі похвали належали йому.

Протягом навчання в Академії вивчив латинську, грецьку, церковнослов'янську, польську, німецьку й інші мови, ознайомився з творами багатьох філософів та письменників

На двадцятому році життя Григорія відрядили до Петербургу співати в придворній капелії, адже він прославився грою на скрипці, бандурі та ще кількох музичних інструментах, мав композиторський хист, до того ж у цей час уже писав вірші. Проте вирішив покинути Петербург і повернутися до Києва. Григорій Сковорода обрав зовсім новий і незнаний до того стиль життя, а саме — мандрівку. І ця мандрівка тривала до самої смерті, майже тридцять років. У ній ніколи не розлучався філософ із Біблією, сопілкою або флейтою і своїми писаннями. Слава про нього йшла всюди, і кожний, чи то пан, чи селянин хотів його побачити й почути.

Слава письменника

Аудиторія його була дуже численна і різнорідна, і всі розуміли його — речника великої правди.

Слава про Сковороду йшла так далеко, що про нього довідалась і цариця Катерина II, і забажала його побачити. Через свого поручника Потьомкіна вона послала Сковороді запрошення переселитись з України в Петербург.

Творчість філософа

- Григорій Сковорода дуже добре володів поетичним словом. У його спадщині поетичні твори займають значне місце. До збірки “Сад божественних пісень” увійшло 30 віршів. Більше 20 не ввійшли до цієї збірки, але деякі були вмонтовані у його філософські твори. Тематично поезія Сковороди дуже широка: релігійні вірші, оригінальні псалми, медитації про суть життя, про взаємини між людиною і природою, про суспільну несправедливість, про справжнє щастя. В його ліричній поезії релігійні мотиви часто переплітаються із світськими.

Тригорій
Сковорода

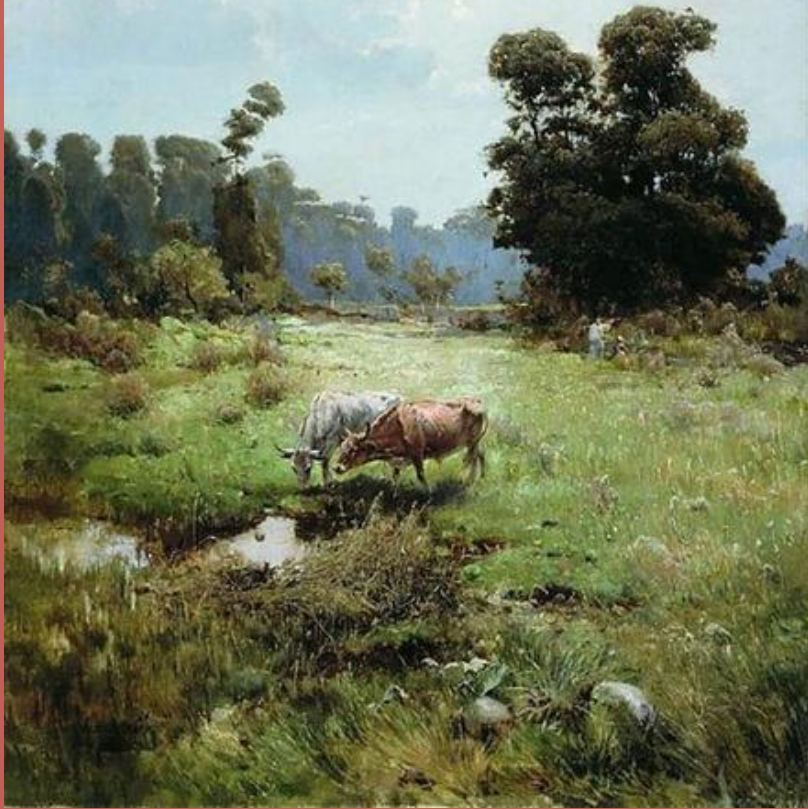
Байки харківські

Короткі · історії · для · душі

Залишивши педагогічну працю і живучи в селах поблизу Харкова, Г. Сковорода написав знамениту збірку байок «Байки харківські»..

Григорій Сковорода

Байки Харківські

Байки Сковороди написані прозою, кожний із творів складається з двох частин —

«фабули» (розповіді про якусь подію) і «сили» (моралі). Сила у письменника більша від фабули і є своєрідним філософським трактатом, повчанням автора.

Байки Харківські» складаються з тридцяти творів сатиричного спрямування. У них Сковорода засуджує суспільні вади, самодурство панів, жадобу до наживи, кар'єризм, лінощі тощо. Він підносить культ людського розуму й гідності.

Сковорода в музиці

Багато віршів Григорія Сковороди покладені на музику. Український композитор Леонід Грабовський створив цикл «*Temnere Mortem*» (1991). Крім того, існують відомості про композиторську діяльність Григорія Сковороди. Зокрема, йому належать пісні «Ой ти, птичко жолтобока», «Стоїть явір над водою». Поодинокі записи музики Сковороди збереглися у рукописних збірках кінця XVIII — початку XIX століття .

Музичні інструменти, що належали Г. Сковороді

Сковорода в мистецтві

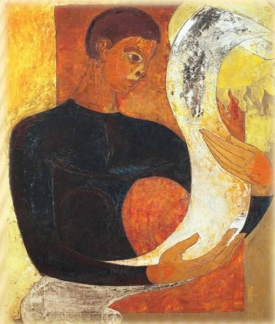
Мязін Василь (1936 - 2008)

Григорій Сковорода. 1984 р. картон, олія. 124 x 100 см.

Андрій Гончар.

Григорій Сковорода

СКОВОРОДА В МИСТЕЦТВІ

*Мязін Василь (1936 - 2008)
Григорій Сковорода.
1984 р. картон, олія. 124 x 100 см.*

*Андрій Гончар.
Григорій Сковорода.*

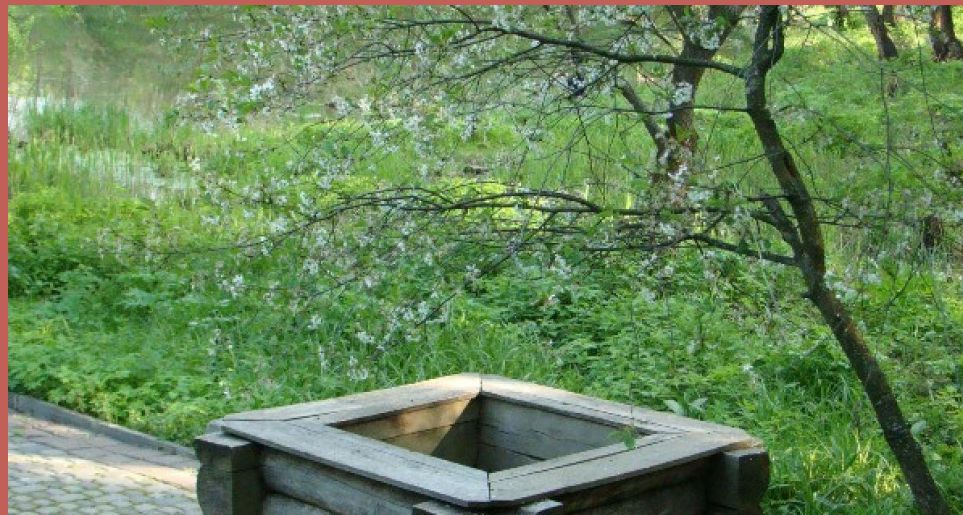

- 30 років мандрував Сковорода шляхами України, з торбою за плечима й незмінною флейтою-сопілкою за поясом, навчав людей грамоті, співав їм свої пісні й передавав живе вчення про душу. Жодна книжка його не була видана при його житті, але це не заважало глибокій повазі до Сковороди всіх тих, хто його знав, особливо - його друзів, учнів і тих, хто коли-небудь після нього навчався в Київській духовній академії. Останні ж свої дні Григорій Савич, так само як дні отроцтва й юності, провів на Харківській землі.

Улюблені місця Г.С.Сковороди

Дуб, під яким любив працювати Г.
Сковорода та криниця

**Помер Сковорода на світанку
у неділю 9 листопада 1794
року в селі Іванівка в маєтку
знайомого поміщика.**

Пам'ятник Г. Сковороді в Харкові

Харків. Пам'ятний знак Г. Сковороді на території Покровського монастиря

Пам'ятник Г. Сковороді в Чернухах

Пам'ятник Г. Сковороді в Києві

Афоризми Григорія Сковороди

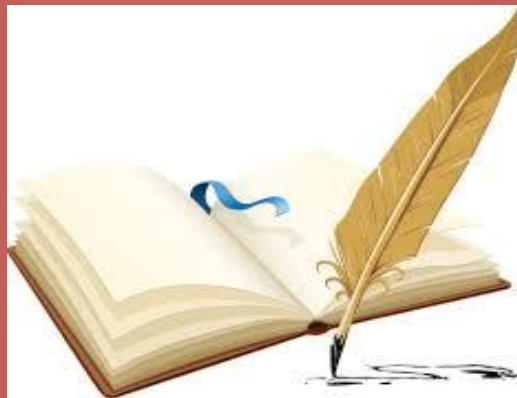
Хто думає про науку, той любить її,
а хто її любить, той ніколи не
перестає вчитися, хоча б зовні він і
здавався бездіяльним.

Ні про що не турбуватись, ні за чим
не турбуватись — значить, не жити,
а бути мертвим, адже турбота —
рух душі, а життя — се рух.

Любов виникає з любові; коли хочу, щоб мене любили, я сам перший люблю.

Що може бути солодше за те, коли любить і прагне до тебе добра душа?

Хто думає про науку, той любить її, а хто її любить, той ніколи не перестає вчитися, хоча б зовні він і здавався бездіяльним.

Ти не можеш віднайти жодного друга, не нашукавши разом з ним і двох-трьох ворогів.

Майбутнім ми маримо, а сучасним гордуємо: ми прагнемо до того, чого немає, і нехтуємо тим, що є, так ніби минуле зможе вернутись назад, або напевно мусить здійснитися сподіване.

Дмитро Павличко про Григорія

Сковороду:

СКОВОРОДА

Хвала і слава сонцеві і росам,
Що розсипають по мураві день.
Ганьба розледачілим малоросам,
Що не достукався до них Монтьєнь.
А як прийшов у чорному жупані
Козацький син з чолом у небеса,
Вони його з мастків і плебаній
Прогнали, як заразливого пса.
І, виламавши палицю із тину,
Він темними байраками пішов
Кріпацьким дітям викладать латину,
Бентежити думками рабську кров.
Де хата димом і добром зігріта,
Ставав у дверях, величав і сив,
Притулку для Платона й Демокріта
І хліба він, соромлячись, просив.
Збиралися статечно, як лелеки,
Навколо нього тихі мужики.

Він голови єпископській, як глеки,
Словами розбивав на черепки.
Не відшукати щастя для вітчизни,
Як в немочі проказній людський рід.
Він біблію, немов ріку пустизни,
Пересікав не раз уплав і вбрід.
Він риб шукав - знаходилися змії,
Чіплялися до рук і ніг вужі.
Святому сину покритці Марії
Пробачити не міг святої лжі.
Малого більший тузає й тусає -
Правдиве це і вічне, як трава.
А серце в серце гляне й замерзає:
Шам звір лежить з обличчям божества.
Чи звіра брав мудрець на поворозку,
Чи бога брав мудрець на воловід?
Мала частинка світу в людському мозку,
А в кожному серці людському - цілий світ.
Живем і помираєм ненароком.
Шукаєм правди, хоч вона страшна...
Над людством нахилився, як над потоком.
В якому видно воду аж до дна.

Вшанування пам'яті Григорій Сковорода на поштових марках, банкнотах, монетах

Поштова марка СРСР,
1972 р.

Поштова марка України,
1997 р.

Срібна пам'ятна монета НБУ
1 мільйон карбованців,
1996 року

500 гривень
500
гривень Національного банку України
зразка 2006 року (лицьовий бік)